

III FORUM PRZEMYSŁU ENERGETYKI SŁONECZNEJ

NOWE MOŻLIWOŚCI ROZWOJU I WYZWANIA DO 2020R.

Partnerzy Forum:

Podsumowanie i wnioski

III Forum Przemysłu Energetyki Słonecznej odbyło się 19 maja br. w Niepołomicach na Zamku Królewskim w ramach Europejskich Dni Słonecznych. Forum towarzyszyła wystawa instalacji słonecznych, w wystawie udział wzięły następujące firmy: Action Energy, Az Profitor, Eco-Schubert, Ensol, Hewalex, Nibe- Biawar, Skorut, Solar Bin, Solver, Vaillant, Viessmann, Watt. Tegoroczne Forum zgromadziło ponad 200 osób, reprezentujących różne środowiska z sektora energetyki słonecznej: instalatorów, producentów urządzeń, stowarzyszeń, przedstawicieli nauki i innych. Stało się wydarzeniem dla całej branży polskiego przemysłu energetyki słonecznej termicznej i skupiło uwagę mediów.

Organizatorem Forum był Instytut Energetyki Odnawialnej (IEO) we współpracy z Miastem Niepołomice. Patronat Honorowy nad Forum objął: Wicepremier i Minister Gospodarki Pan Waldemar Pawlak, Minister Środowiska Pan Andrzej Kraszewski, Prezes Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Pan Jan Rączka oraz Wojewoda Małopolski Pan Stanisław Kracik.

Partnerami Forum byli: Mazowiecki Bank Regionalny oraz Bosch Rexroth.

Partnerami Instytucjonalnymi: Mazowiecka Agencja Energetyczna, Podkarpacka Agencja Energetyczna, Panel Słoneczny 20x2020, Polska Korporacja Techniki Sanitarnej, Grzewczej, Gazowej i Klimatyzacji oraz Związek Banków Polskich.

Patronat Medialny nad Forum został objęty przez czasopisma: Biznes i Ekologia, Czysta Energia, Magazyn Instalatora, Nowa Energia, Polski Instalator, Rynek Fotowoltaiczny, Rynek Instalacyjny oraz vortale: www.audytorzyenergetyczni.pl, www.chronmyklimat.pl, www.cire.pl, www.gramzielone.pl, www.systemyogrzewania.pl, www.ogrzewnictwo.pl, www.wnp.pl.

Otwierający III Forum, **Grzegorz Wiśniewski**, Prezes Instytutu Energetyki Odnawialnej (IEO) nawiązał do dyskusji i postulatów uczestników II Forum, którzy zgodnie stwierdzili, że najistotniejszymi działaniami do podjęcia w latach 2009-2010 powinny być: poszerzenie zakresu beneficjentów dotacji z funduszu ekologicznych o klienta indywidualnego i małe projekty oraz maksymalne uproszczenie systemu takich dotacji, wprowadzenie ulg podatkowych (PIT) z tytułu budowy domowych systemów ogrzewania wody i pomieszczeń oraz chłodzenia, wprowadzenie systemu ogólnokrajowej promocji certyfikowanych urządzeń i systemów energetyki słonecznej, rozpoczęcie aktywnej promocji eksportu kolektorów słonecznych, uruchomienie - ze wsparciem rządu i funduszy ekologicznych oraz w ścisłej współpracy z przemysłem energetyki słonecznej - szeroko zakrojonych szkoleń profesjonalnych instalatorów słonecznych systemów grzewczych umożliwiającących uzyskanie certyfikatów wydawanych przez organ administracyjny. Prezes Wiśniewski podkreślił, że część tych działań wymienionych przez uczestników II Forum została już podjęta przez rząd polski, w szczególności satysfakcjonować może uruchomienie

dotacji dla beneficjentów indywidualnych poprzez działania NFOŚiGW oraz promocja eksportu poprzez projekt Greenevo. Jednakże w dalszym ciągu czekamy na realizację pozostałych zadań. Minister Środowiska – Pana Profesora Andrzeja Kraszewski w liście do Uczestników Forum potwierdził wolę resortu środowiska do zapewnienia systemu ciągłego wsparcia dla energetyki słonecznej w najbliższych latach i szybkiego uruchomienia przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej nowego programu dopłat do spłat rat kapitału kredytów bankowych adresowanego do osób fizycznych i wspólnot mieszkaniowych. Podkreślił, że wsparcie dla energetyki słonecznej to nie tylko efektywny instrument ochrony środowiska, ale też instrument pobudzenia koniunktury i budowy zielonej gospodarki w Polsce.

Pani **Aneta Więcka** z IEO przedstawiła wyniki najnowszych badań Instytutu dotyczących statystyki sprzedaży kolektorów słonecznych w 2009 r., sporządzone na podstawie ankiet uzyskanych od krajowych producentów i dystrybutorów. Wyniki badań wskazują, że w 2009 r. na rynku krajowym sprzedano ogółem prawie 144 tys. m² kolektorów słonecznych, łączna ilość zainstalowanych kolektorów słonecznych w Polsce przekroczyła 0,5 mln m². Roczne obroty na krajowym rynku systemów słonecznych grzewczych można szacować na 430 mln zł. Średnie tempo wzrostu sektora w latach 2001-2009 wynosiło 43% i był najwyższe spośród wszystkich sektorów energetyki odnawialnej. Ponadto Pani Aneta Więcka przedstawiła sprzedaż instalacji słonecznych w podziale na województwa, największą sprzedaż odnotowano w województwach małopolskim i śląskim, w rejonach, gdzie jest najwięcej zlokalizowanych producentów i dystrybutorów instalacji słonecznych. Poza tym, z wyniki badań IEO wskazują, że 4 firmy stanowią 60% rynku, wzrost sprzedaży kolektorów powyżej 100% odnotowano w 4 firmach, spadek sprzedaży odnotowano w 3 firmach, jest 6 firm eksportujących kolektory, poza tym sektor jest rozdrobniony (13 firm ma udziały w rynku poniżej 2%) i jest duża konkurencja wewnątrz sektora.

Pan **Olivier Drücke**, Prezes European Solar Thermal Industry Federation (ESTIF) przedstawił prezentację nt. rynku energetyki słonecznej termicznej w UE, perspektyw jej rozwoju oraz znaczenia energetyki słonecznej we wdrażaniu dyrektywy 2009/28/WE o promocji stosowania odnawialnych źródeł energii dla przemysłu energetyki słonecznej i jej roli w krajowych planach na rzecz OZE do 2020 roku (tzw. *Action Plan*). Przedstawiając najnowsze statystyki ESTIF sprzedaży kolektorów słonecznych w Europie, zauważył że w 2009r. w UE zanotowano spadek sprzedaży kolektorów słonecznych w stosunku do 2008r. Pan Drucke zauważył, że udział Polski w rynku kolektorów słonecznych w UE wzrósł z 2 % w 2008 roku do 3% w 2009r. i polski rynek energetyki słonecznej ciepłej jako jeden z niewielu zanotował wzrost, pomimo ogólnego kryzysu w UE. Podał przykłady krajów w których w efekcie zastosowania skutecznych instrumentów wsparcia nastąpił szybki rozwój rynku (np. najnowszy system mikrodotacji w Portugalii), ale zachęcał też do uczenia się na błędach w systemach promocji energetyki słonecznej, której m.in. nie służą doraźne instrumenty wsparcia wprowadzane dość przypadkowo i nieoczekiwanie wycofywane („stop & go”) i które prawie zawsze są nieefektywne kosztowo i nieskuteczne. Przygotowywanie przez rządy planów działań na rzecz OZE do 2020 r. stanowi okazję do zrównoważonego i stabilnego wzrostu energetyki słonecznej w najbliższej dekadzie i dobry grunt do dalszego jej rozwoju. Podkreślił duże znacznie rzetelnie prowadzonych badań statystycznych i konieczność dobrego monitorowania rynku i skuteczności oraz efektywności systemów wsparcia, także w kontekście wdrażania nowej dyrektywy o promocji stosowania odnawialnych źródeł energii.

Pan **Grzegorz Wiśniewski** w prezentacji „Wizja rozwoju energetyki słonecznej w Polsce wraz z planem działań do 2020r.” przedstawił opracowaną przez „Panel Słoneczny 20x2020” we współpracy z IEO, „przemysłową” mapę drogowa rozwoju energetyki słonecznej w najbliższym dziesięcioleciu, dowodząca, że polski sektor energetyki słonecznej posiada możliwości osiągnięcia 8% udziału energii słonecznej termicznej w zużyciu „zielonego” ciepła w 2020 r. (drugie źródło ciepła po biomasie) co jest co wymaga zainstalowania k. 20 mln m² kolektorów słonecznych i jest ambitnym ale całkowicie realnym wyzwaniem. Optymalizacja systemu wsparcia energetyki słonecznej ciepłej i racjonalne gospodarowanie groszem publicznym umożliwiłoby osiągnięcie ww. celów stabilnym wsparciem w latach 2009-2014 środkami publicznymi na średnim poziomie ok. 12% całkowitych nakładów inwestycyjnych - 180 mln zł/rok (jest to skala dotacji udzielanych obecnie standardowo 4-5 projektom w innych sektorach OZE. Niezbędne jest jednak rozdysonowanie ww środków w sposób optymalny kosztowo, zapewniający powstanie jak największej liczby instalacji przy danej puli środków na dofinansowanie i najwyższą możliwą jakość produktów i usług trafiających na rynek. Wobec stosunkowo niskiej intensywności wymaganego wsparcia, energetykę słoneczną należy, bardziej sprawiedliwie i poważniej niż dotychczas, uwzględnić jako beneficjanta w kolejnym okresie programowania funduszy UE (2015-2020), zakończył Wiśniewski.

Pan **Łukasz Tomaszewski**, przedstawiciel Departamentu Energetyki w Ministerstwie Gospodarki (MG), które jest odpowiedzialne za rozwój odnawialnych źródeł energii, przedstawił proponowany przez resort, udział energetyki słonecznej w Krajowym Planie Działania w Zakresie Energii ze Źródeł Odnawialnych („Plan działań”). Przedstawione do dyskusji dane zawierały 3 scenariusze rozwoju słonecznej energetyki fotowoltaicznej jak i słonecznej energetyki ciepłej tj. : scenariusz maksymalny, optymalny oraz minimalnego rozwoju. Scenariusz minimalny (ok. 3,5 mln m² kolektorów słonecznych w 2020 r.) oparty jest na zapisach Polityki Energetycznej Polski do 2030r. Scenariusz maksymalny (z powierzchnia zainstalowaną niemalże 20 mln m² w 2020 r.) jest bliski oczekiwaniom Panelu 20 x 2020. Scenariusz „średkowy” (z celem 14,7 mln m² w 2020 r.) jest ścieżką rozwoju, którą zakłada Ministerstwo Gospodarki. W podsumowaniu Pan Tomaszewski podkreślił, że w Planie działań przyjęto znikomy wkład fotowoltaiki w realizację wiążących celów wynikających z dyrektywy 2009/28/WE. Intensywny rozwój systemów opartych o ogniwa fotowoltaiczne nastąpi jedynie w przypadku wprowadzenia dla tej technologii taryfy stałej (tzw. feed-in-tariff). Jednocześnie ciepło produkowane w kolektorach słonecznych (tzw. słoneczna energia cieplna) będzie miała istotny wkład w realizację celów wymienionej dyrektywy, ale jej rozwój będzie uwarunkowany kontynuowaniem istniejących oraz wprowadzeniem dodatkowych instrumentów wsparcia.

Po prezentacji Pana Tomaszewskiego udział w dyskusji wzięli Pan prof. Maciej Nowicki, Arkadiusz Lewicki – Doradca Prezesa ZBP oraz Sebastian Paszek – właściciel firmy WATT.

Pan **prof. Maciej Nowicki**, były Minister Środowiska, zaznaczył, że lata 2010-2020 to okres przejściowy dla OZE i dla energetyki słonecznej. W ramach Pakietu klimatycznego UE i nowej dyrektywy o promocji OZE trzeba przewidzieć konkretne instrumenty wsparcia, dobrane do potrzeb i biorące pod uwagę nieuchronny, systematyczny wzrost cen energii z paliw kopalnych w wyniku konieczności spełnienia przez Polskę dyrektywy ETS. W przypadku energetyki słonecznej, za którą w Polsce stoi już rozwinięty przemysł, trzeba otwierać się też na rynki zagraniczne, także krajów rozwijających się, gdzie w efekcie szczytu klimatycznego w Kopenhadze w ramach konferencji stron Konwencji Klimatycznej (COP-15) kraje rozwinięte, w tym UE, przeznaczyły 20 mld USD na promocje i transfer zielonych technologii. W

Polsce Ministerstwo Środowiska zainicjowało krajowy program Akcelerator Zielonych Technologii znany też pod nazwą Greenevo, którego celem jest promocja krajowych technologii za granicą.

Pan **Arkadiusz Lewicki**, Doradca Prezesa Związku Banków Polskich, podkreślił, że, sektor energetyczny zgłasza duże potrzeby inwestycyjne w zakresie wdrożenia polityki klimatycznej sięgające 300 mld Euro do 2030 roku. Aktywa polskiego sektora bankowego nie są wystarczające do sprostania temu zadaniu. Akcja kredytowa względem roku 2009r. wzrosła i w 2010 r. może osiągnąć w 2010r. ok. 60 mld zł (w 2008r. udzielano rocznie kredytów powyżej 160mld zł) . Sektor bankowy po okresie spadku akcji kredytowej będzie jednak odbudowywał portfel i poszukiwał dobrych projektów. Trwają rozmowy większych banków komercyjnych z przedstawicielami przemysłu energetycznego w sprawie uruchomienia finansowania większych inwestycji. Inaczej przedstawia się sytuacja jeśli chodzi o inwestycje rozproszone, odpowiadające energetyce rozproszonej, małoskalowej, w tym energetyce słonecznej oraz finansowaniu innowacji. W tych obszarach rozwija się współpraca banków z funduszami publicznymi w obszarze zarówno eko-innowacji, np. kredyt technologiczny i fundusz termomodernizacyjny wdrażane przez Bank Gospodarstwa Krajowego i fundusze unijne (PO IŚ, RPO, CIP) , czy przedsięwzięcia ekologiczne współfinansowane przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Szczególnie aktywnie na propozycję odpowiedziały banki spółdzielcze. Komercyjne traktują ten rok raczej jako przejściowy i pilotażowy, obserwują, oczekując także zwiększenia efektu skali adekwatnego do nakładów związanych z ew. wejściem na rynek. Potrzebny jest rozwój świadomości, informacji samych konsumentów i przedsiębiorców. Zaapelował także o wsparcie dla ZBP/banków ze strony organizacji i instytucji środowisk gospodarczych tej branży w usuwaniu różnego rodzaju barier w dostępie do kredytu. Podniósł np. pominięcie banków i instrumentów bankowych w planowanych działaniach rządu na rzecz rozwoju OZE. W żadnym dokumencie strategicznym czy wykonawczym, w których wymienia się narzędzia (dot. rozwoju OZE) nie uwzględniono banków i ich instrumentów, nie poruszono tematu jak zachęcić banki do zaangażowania akurat na tym polu inwestycyjnym, etc.

Pan **Sebastian Paszek**, właściciel firmy Watt, która podjęła ryzyko budowy jednej z największych w Europie fabryki kolektorów słonecznych mówi, że polskie firmy, z polskim kapitałem, od lat radzą sobie świetnie bez wsparcia rządowego. Są innowacyjne, wdrażają własne technologie, poprawiają jakość. Potencjał polskich producentów powinni zauważyć także politycy i decydenci - od najwyższych władz państwowych, aż po samorządy. „Z jednej strony, na co dzień musimy pokonywać ogromne problemy administracyjne, jakbyśmy działali na szkodę społeczną”, stwierdził Prezes Paszek. Oczekujemy zmiany nastawienia i większej życzliwości, bo przecież nasz wysiłek sprzyja krajowemu rynkowi i przynosi realne korzyści. Polscy producenci kolektorów słonecznych poprawiają wizerunek regionów (np. wiodące firmy ze Śląska mogą być wizytówką „czystego” regionu). Nasze marki powoli i mozolnie, ale coraz skuteczniej przełamują stereotypy o produktach z Polski. „Z drugiej strony, w codziennej działalności i planowaniu musimy uwzględniać konkurencję z koncernami międzynarodowymi na rynku krajowym, sytuację na rynkach międzynarodowych oraz stabilność i skuteczność systemu wsparcia” - dodał. Producenci zachodni budowali swe marki m.in. korzystając z dotacji dla energetyki solarnej, od lat funkcjonujących na krajach Europy Zachodniej. Dziś dysponują siłą, której nie mają polskie firmy, niejednokrotnie znaną światową marką i ogromnym zapleczem finansowym. Prezes Paszek stwierdził, że dotychczasowe instrumenty wsparcia dla producentów kolektorów słonecznych w Polsce są niedostateczne i nadmiernie biurokratyzowane. Uzyskanie i rozliczenie większej dotacji inwestycyjnej pochłania wiele czasu i nawet

dla średniej wielkości przedsiębiorstwa jest olbrzymim wyzwaniem, uniemożliwiającym wręcz normalne funkcjonowanie firmy. Nie wykorzystuje się sprawdzonych doświadczeń finansowania instalacji kolektorów słonecznych z gminnych i powiatowych funduszy ochrony środowiska, które udzielały wsparcia na zasadzie rozliczenia faktury za zakup i instalacje systemów słonecznego podgrzewania wody. Dziś panuje moda na biomasę, elektrownie wiatrowe, pompy ciepła itd. - a co z kolektorami? Przecież badania dowodzą, że są to najtańsze, bardzo efektywne i bezpieczne urządzenia pozwalające korzystać z czystej energii. Energetyka słoneczna termiczna należy do najtańszych „zielonych” technologii. „Problemem sektora jest też solidarna walka o zaufanie klientów do produktów energetyki słonecznej, a w szczególności do wydajności eksploatacyjnej zainstalowanych systemów energetyki słonecznej”. zakończył.

Sesja trzecia Forum dotyczyła zagadnienia szkoleń i certyfikacji instalatorów kolektorów słonecznych w aspekcie wymogów dyrektywy o promowaniu odnawialnych źródeł energii.

Pierwszą prezentację wprowadzającą do kwestii szkoleń i certyfikacji instalatorów przedstawił Pan **Michał Kwasiborski** z Instytutu Energetyki Odnawialnej. Zgodnie z dyrektywą 2009/28/WE o promocji stosowania odnawialnych źródeł energii każdy z krajów członkowskich jest zobowiązany do wprowadzenia do końca 2012r. ogólnokrajowego systemu szkoleń i certyfikacji, a sam proces certyfikacji powinien być jasno zdefiniowany. Szkolenie powinno składać się z części teoretycznej jak i praktycznej, a każde szkolenie powinno zakończyć się egzaminem i wydaniem odpowiednio certyfikatem/zaświadczeniem. Ważność certyfikatu instalatora powinna być ograniczona w czasie, tak aby konieczna była przypominająca sesja szkoleniowa w celu jej przedłużenia.

Kolejną prezentację przedstawiła Pani **Gundula Tschernigg** z Austrian Institute of Technology przedstawiła austriackie doświadczenia szkoleń zawodowych, które są prowadzone nie tylko dla instalatorów systemów słonecznych, ale też dla pomp ciepła i systemów PV. Szkolenie składa się z części teoretycznej – 56 godzin oraz części praktycznej – 8 godzin, kończące się egzaminem pisemnym zarówno z części teoretycznej jak i praktycznej oraz egzaminu ustnego. Na tej podstawie wydawany jest certyfikat, który ważny jest 3 lata. Szkolenie kosztuje ok. 1500 Euro, ale jest możliwość uzyskania dofinansowania z funduszy federalnych i regionalnych. Szkolenie uzyskało certyfikat, potwierdzający m.in. jego zgodność z wymogami stawianymi przez dyrektywę 2009/28/WE.

Pan **Roland Krause**, prezes firmy Viessmann przedstawił formy kształcenia specjalistów z branży grzewczej w ramach wieloletniego programu szkoleń znanego pod nazwą „Akademia Viessmann” . Firma Viessmann posiada w Polsce 5 ośrodków szkoleniowych, w których regularnie szkoli ok. 6000 osób rocznie, 54% szkoleń odbywa się poza ośrodkami Akademii. Wśród 6 grup szkoleń na 2010, jeden z kursów dotyczy wyłącznie małych instalacji solarnych. Oprócz szkoleń standardowych, organizowane też są szkolenia dodatkowe, w tym szkolenia wykonawcze na istniejących obiektach – np. montaż kolektorów słonecznych na połaci dachowej, organizowane też są wyjazdy szkoleniowe do Niemiec. Część szkoleń podstawowych jest dofinansowanych z programów krajowych i UE. Z tytułu ukończenia szkolenia dostają odpowiednie świadectwa i certyfikaty. Kształceniem ustawicznym instalatorów, o szerokim zakresie zajmuje się Szkoła Policealna Nowoczesnych Technik Grzewczych z programem kształcenia zatwierdzonym przez MEN.

Pan **Włodzimierz Pomierny**, ekspert Mazowieckiej Agencji Energetycznej (MAE) przedstawił pierwsze doświadczenia MAE z pilotażowego cyklu jednodniowych szkoleń dot. kolektorów słonecznych

skierowanych do instalatorów oraz branży agroturystycznej, szkolenia były realizowane w ramach zadań statutowych MAE. Poza tym, planowane są kursy dla instalatorów ciepłych kolektorów słonecznych, warsztaty powiązane z seminarium dla producentów i dostawców różnych technologii OZE, połączone z ekspozycją i możliwością nawiązania kontaktu z użytkownikami końcowymi, zorganizowanie czterech warsztatów dla każdej grupy docelowej: sektor agro/ekoturystyki, hotele, ośrodki sportowe/rekreacyjne i przedsiębiorstwa MŚP oraz szkolenia - kursy zwiększające świadomość dla gminnych zarządców energii.

Pan **Tomasz Malowany**, dyrektor Polskiej Korporacji Techniki Sanitarnej, Grzewczej, Gazowej i Klimatyzacji przedstawił podsumowanie kursu pilotażowego SIRET. Kurs odbył się jesienią 2009r. i trwał ponad 100 godzin łącznie. Uczestnicy zapoznali się z problematyką odnawialnych źródeł energii w zakresie biomasy, słonecznej energii cieplnej, fotowoltaiki, pomp ciepła i kogeneracji w ramach modułów podstawowych i strukturalnych. Kursy o takim samym zakresie, wg tego samego programu zostały także przeprowadzone równolegle w Niemczech w Berlinie i Hamburgu oraz w Bułgarii w Płowdiw. W polskim kursie udział wzięło 24 uczestników: monterów, techników i inżynierów branży instalacyjnej. Po zakończeniu modułów podstawowych (pięciu) kursanci zdawali pisemny egzamin, a po zakończeniu modułów strukturalnych (specjalizacje) egzamin pisemny i ustny. Najwięcej osób było zainteresowanych specjalizacją z zakresu energetyki słonecznej cieplnej.

Czwarta część Forum dotyczyła finansowania inwestycji słonecznych, uczestnicy Forum z zainteresowaniem oczekiwali na prezentację Pana **Michała Piskorza**, eksperta Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) dotyczącej działań NFOŚiGW w zakresie finansowania inwestycji OZE, a w szczególności - programu dopłat na częściowe spłaty kredytów na zakup i montaż kolektorów słonecznych. W ramach programu zostanie zainstalowanych do końca 2014 łącznie ponad 200 tys. m² instalacji słonecznych. Dopłata do kredytu będzie wynosić 45%, ale nie więcej niż 2,5 tys. zł/m². Bezpośrednio w dniach poprzedzających Forum zgłosiło akces do realizacji wspomnianego programu sześć banków, którymi zostaną podpisane umowy, na mocy których będą one udzielać kredytów z dopłatą ze środków NFOŚiGW. Są to: Bank Polskie Spółdzielczości, Gospodarczy Bank Wielkopolski, Mazowiecki Bank Regionalny, Krakowski Bank Spółdzielczy, Spółdzielczy Bank Ogrodniczy, Bank Ochrony Środowiska. NFOŚiGW przewiduje się, że umowy z tymi bankami zostaną podpisane do końca czerwca. Po tym terminie banki będą mogły przyjmować wnioski od beneficjentów indywidualnych, jak też wspólnot mieszkaniowych o zawarcie umów o kredyt z dotacją ze środków NFOŚiGW. Budżet programu wynosi 300 mln zł, z czego alokacja w latach 2010 – 2012 wyniesie 200 mln zł, a w latach 2013 – 2014, to kwota 100 mln zł. Szczegółowy opis programu znajduje się na stronach NFOŚiGW.

Na zakończenie Forum oraz sesji poświęconej finansowaniu inwestycji słonecznych Pani **Lidia Jastrzębska**, dyrektor Mazowieckiego Banku Regionalnego (MBR) przedstawiła produkty MBR z tego zakresu, tj. kredyt technologiczny, finansowanie zakupu kolektorów słonecznych oraz kredyt termomodernizacyjny. Pani Jastrzębska poinformowała uczestników, że kredyt z dotacją na zakup kolektorów słonecznych może być już dostępny od czerwca br.

Bezpośrednio po Forum odbyła się dyskusja nad możliwością powołania w Polsce, na wzór ESTIF, Stowarzyszenia Przemysłu Termicznej Energetyki Słonecznej. Idea powołania stowarzyszenia spotkała się z dużym zainteresowaniem i szerokim odzewem uczestników Forum. Dyskusja nad projektem statutu podniosła świadomość wszystkich uczestników, jeżeli chodzi o potrzebę integracji środowiska,

konieczności współdziałania firm i osób i stworzenia szerokiej reprezentacji głosu termicznej energetyki słonecznej na zewnątrz i kluczowej roli w tym procesie przemysłu. Dyskusja ta będzie kontynuowana.

Podsumowanie, prezentacje prelegentów oraz pozostałe materiały z III Forum, w tym Stanowisko uczestników w sprawie roli termicznej energetyki słonecznej w Krajowym Planie Działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych są dostępne na stronie internetowej IEO www.ieo.pl